

Назар Остапів

*студент магістратури юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету*

Ірина Білоус

*доцент кафедри кримінального права і процесу,
економічної безпеки і правоохоронної діяльності
Західноукраїнського національного університету*

ПОНЯТТЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ТА ЇЇ ОСНОВНІ ЗАГРОЗИ

В умовах функціонування відносин, які виникають між суб'єктами фінансової системи України, постає питання створення безпечних умов для їх діяльності. Узагальнення таких умов відбувається через поняття фінансової безпеки, яка концентрується на мікро- та макрорівнях. Питання забезпечення фінансової безпеки стає ще більш актуальним через проблему швидкої глобалізації світової економіки, що викликає загрозу виникнення дисбалансу конкуренції та монополізацію ринку окремими державами, яка порушить середовище конкурентного співіснування країн.

Дослідження теоретичного базису забезпечення фінансової безпеки держави є надзвичайно актуальним питанням в умовах загострення та зростання економічних загроз країни. Теоретичні підходи до трактування даного поняття знайшли своє відображення в наукових працях таких учених як: О. Барановський [1], В. Геєць [2], М. Єрмошенко [3], А. Сухоруков [4], Ю. Тимошенко [5], О. Васильчишин [6] та інших.

Зокрема, М. Єрмошенко розглядає фінансову безпеку держави як «...такий стан фінансово-кредитної сфери, який характеризується збалансованістю і якістю системної сукупності фінансових інструментів, технологій та послуг, стійкістю до внутрішніх і зовнішніх негативних чинників (загроз), здатністю цієї сфери забезпечувати захист національних фінансових інтересів, достатні обсяги фінансових ресурсів для всіх суб'єктів господарювання й населення в цілому – ефективне функціонування національної економічної системи і соціальний розвиток» [3].

О. Барановський трактує поняття фінансової безпеки більш широко, відштовхуючись від загальноприйнятих понять підсистем, що входять до структури економіки, концентрує увагу на якісних характеристиках складових фінансів, в більшій мірі, приватних [1].

В. Геєць трактує поняття через стабільний розвиток, уникаючи при цьому ризиків за рахунок розробленої стратегії [2].

Багато формулювань поняття «фінансова безпека» відображають лише окремі аспекти цієї всеосяжної категорії і не можуть претендувати на її однозначне трактування. Більшість науковців, які досліджують питання фінансової безпеки, визначають її як найважливішу складову економічної безпеки країни, яка потребує досить значної уваги через систему протидії внутрішнім та зовнішнім ризикам.

Ми вважаємо, що фінансова безпека – це певний рівень фінансової незалежності, стабільності і стійкості фінансової системи країни в умовах впливу на неї зовнішніх і внутрішніх дестабілізуючих факторів, що складають загрозу фінансовій безпеці, а також, здатність фінансової системи держави забезпечити ефективне функціонування національної економічної системи та стале економічне зростання.

Варто виокремити такі основні загрози фінансовій безпеці України:

- наявність та загострення економічної кризи в Україні в умовах збройної агресії з боку Російської Федерації;
- погіршення добробуту населення та зростання рівня безробіття;
- підвищення тінізації економічної діяльності;
- різке падіння реального ВВП;
- нарощення імпортозалежності внутрішнього ринку та витіснення національних виробників;
- недостатня ефективність державного регулювання фінансово-кредитної сфери.

На сьогоднішній день, загрози фінансовій безпеці України набули сталого характеру і зумовлюють недостатній рівень стабільності економіки, а, як наслідок, і відповідно зниження рівня економічної, зокрема фінансової безпеки нашої держави. Для попередження негативних проявів в Україні першочерговим постає питання забезпечення належного рівня фінансової безпеки з урахуванням всіх можливих загроз та проблем [6]. Тому завдання усіх суб'єктів фінансової системи зараз полягає у створенні надійної комплексної системи заходів протидії загрозам та здатності системи забезпечити виконання цих заходів, гарантувати стабільність розвитку і досягнення цілей цього розвитку.

Для підвищення рівня фінансової безпеки країни необхідно запровадити обґрунтований вибір економічної стратегії держави, створити всебічне та досконале нормативно-правове поле, а також

необхідним є постійний моніторинг за світовими економічними змінами з метою завчасного виявлення зародження кризових явищ та впровадження превентивних заходів щодо мінімізації їхнього негативного впливу на фінансову систему країни в цілому.

У практичному аспекті всі дії, що спрямовуються на забезпечення фінансової безпеки, повинні фокусуватися на визначених об'єктах – інтересах правах і пріоритетах людини та громадянина, суверенітеті, суспільних цінностях і територіальній цілісності держави.

Отже, можна зробити висновок, що подальший розвиток ринкових відносин неможливий без вивчення теоретико-методичних аспектів даної проблеми і створення ефективного механізму забезпечення фінансової безпеки, тому актуальною є проблема розуміння сутності фінансової безпеки, а також своєчасного виявлення впливу негативних загроз із метою створення власної ефективною системи фінансової безпеки, що дасть можливість уникнути руйнівних наслідків для національної економіки та забезпечити її конкурентоспроможність.

Перелік використаних джерел

1. Барановський О. І. Фінансова безпека: Монографія. Київ: Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2004. 759 с.
2. Геєць В. М. Моделювання економічної безпеки: держава, регіон, підприємство / за ред. Гейця В.М. Харків : ВД «ІНЖЕК», 2006. 240 с.
3. Єрмошенко М. М. Фінансова безпека держави. Київ: 2001. 350 с.
4. Сухоруков А. І. Проблеми фінансової безпеки України : монографія. Київ : НІПНБ, 2005. 140 с.
5. Тимошенко Ю. О. Фінансові ризики та індикатори стану фінансової безпеки України. *Вісник ХНАУ ім. В. В. Докучаєва. Серія «Економічні науки»*. 2014. № 7. С. 293–303.
6. Васильчишин О.Б. Фінансова безпека банківської системи України: філософські детермінанти. Тернопіль. Економічна думка. 2017. – 358 с.